ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)
z 9. marca 2006 *

Vo veci C-174/05,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím College van Beroep voor het bedrijfsleven (Holandsko) z 19. apríla 2005 a doručený Súdnemu dvoru v ten istý deň, ktorý súvisí s konaním:

Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie,

Stichting Natuur en Milieu

proti

College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen,

za účasti:

Bayer CropScience BV,

* Jazyk konania: holandčina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia J. Makarczyk, R. Schintgen, P. Kūris a J. Klučka (spravodajca),

generálna advokátka: E. Sharpston,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie, v zastúpení: J. Rutteman, splnomocnený zástupca,

— College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen, v zastúpení: R. J. M. van den Tweel, advocaat,

— Bayer CropScience BV, v zastúpení: D. Waelbroeck, advokát,

— holandská vláda, v zastúpení: H. G. Sevenster, splnomocnená zástupkyňa,

— belgická vláda, v zastúpení: M. Wimmer, splnomocnený zástupca,

— grécka vláda, v zastúpení: G. Kanellopoulos a S. Papaïoannou, splnomocnení zástupcovia,

— Rada Európskej únie, v zastúpení: F. P. Ruggeri Laderchi, Z. Kupčová a B. Driessen, splnomocnení zástupcovia,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: B. Doherty a M. van Heezik, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka platnosti článku 2 prvého odseku bodu 3 rozhodnutia Rady 2003/199/ES z 18. marca 2003 týkajúceho sa nezaradenia aldicarbu do prílohy I smernice Rady 91/414/EHS a odobratia [zrušenia — *neoficiálny preklad*] povolení pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce túto účinnú látku (Ú. v. ES L 76, s. 21).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu vedeného Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie a Stichting Natuur en Milieu (ďalej len „nadácie") proti College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen (ďalej len „College"), ktorého predmetom je jeho rozhodnutie vydané 20. februára 2004.

3 Týmto rozhodnutím College zamietol ako nedôvodnú sťažnosť podanú proti jeho rozhodnutiu z 11. júla 2003, zmenenému rozhodnutím z 1. augusta 2003, ktorým na základe rozhodnutia 2003/199 zrušil povolenie na uvedenie na trh všetkých prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich účinnú látku „aldicarb" s výnimkou povolení udelených na nevyhnutné použitia týchto prípravkov.

Právny rámec

Smernica 91/414

4 Článok 8 ods. 2 prvý a štvrtý pododsek smernice Rady 91/414/EHS z 15. júla 1991 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh (Ú. v. ES L 230, 1991, s. 1; Mim. vyd. 03/011, s. 332) znie takto:

„Na základe výnimky z článku 4 a bez toho, aby tým bol dotknutý odsek 3 alebo smernica 79/117/EHS, členský štát môže počas obdobia 12 rokov nasledujúcich po oznámení tejto smernice povoliť uvedenie na trh na svojom území prípravkov na

ochranu rastlín obsahujúcich účinné látky, ktoré nie sú uvedené v prílohe I, ktoré sú už na trhu dva roky po dátume oznámenia tejto smernice.

...

Počas 12-ročného obdobia uvedeného v prvom pododseku možno na základe preskúmania [skúmania — *neoficiálny preklad*] takejto účinnej látky výborom uvedeným v článku 19 rozhodnúť postupom uvedeným v danom článku o tom, že daná látka môže byť zaradená do prílohy I a za akých podmienok alebo — v prípadoch, kde podmienky článku 5 nie sú splnené alebo keď požadované informácie a údaje neboli predložené v predpísanej lehote — že takáto účinná látka nebude zaradená do prílohy I. Členské štáty zabezpečia, aby sa príslušné povolenia vydávali, rušili alebo menili v predpísanej lehote."

5 V súlade s uvedeným článkom 8 ods. 4 a „ďalšou výnimkou z článku 4 — za mimoriadnych okolností — členský štát môže povoliť na obdobie nepresahujúce 120 dní uvedenie na trh prípravkov na ochranu rastlín nevyhovujúcich článku 4 na účely obmedzeného a kontrolovaného používania, pokiaľ sa takéto opatrenie javí nevyhnutným kvôli nepredvídateľnému nebezpečenstvu, ktoré sa nedá zvládnuť inými prostriedkami. V takomto prípade dotknutý členský štát bude bezodkladne informovať ostatné členské štáty a Komisiu o svojich opatreniach. Musí sa okamžite prijať rozhodnutie v súlade s postupom uvedeným v článku 19, či a za akých podmienok sa opatrenia vykonané zo strany členského štátu môžu rozšíriť [predĺžiť — *neoficiálny preklad*] na dané obdobie, opakovať alebo zamietnuť [zrušiť — *neoficiálny preklad*]".

Rozhodnutie 2003/199

6 Odôvodnenie č. 9 rozhodnutia 2003/199 stanovuje:

„Mali by sa prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli doterajšie povolenia pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce aldicarb v predpísanej lehote odobraté [zrušené — *neoficiálny preklad*] a aby neboli obnovené a aby sa žiadne nové povolenia pre také prípravky neudeľovali."

7 Podľa odôvodnenia č. 10 tohto rozhodnutia:

„V súvislosti s informáciami predloženými Rade je zrejmé, že vzhľadom na nedostatok účinných alternatív pre určité obmedzené spôsoby použitia v určitých členských štátoch je tu potreba ďalšieho používania účinnej látky tak, aby to umožnilo vývoj alternatív. Preto je za súčasných okolností odôvodnené predpísať, za prísnych podmienok zameraných na zníženie rizika na minimum..., dlhšiu lehotu pre odobratie [zrušenie — *neoficiálny preklad*] súčasných povolení pre obmedzené spôsoby použitia považované za nevyhnutné, pre ktoré v súčasnosti nie sú k dispozícii žiadne účinné alternatívy pre boj so škodlivými organizmami."

8 V súlade s článkom 1 toho istého rozhodnutia účinná látka „aldicarb" nebude zaradená do prílohy I k smernici 91/414.

9 Podľa článku 2 tohto rozhodnutia:

„Členské štáty zabezpečia:

1. aby boli povolenia prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich aldicarb odobraté [zrušené — *neoficiálny preklad*] do 18. septembra 2003;

2. aby sa od 18. marca 2003 neudeľovali ani neobnovovali žiadne povolenia pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce aldicarb podľa výnimky stanovenej v článku 8 ods. 2 smernice 91/414/EHS;

3. že v súvislosti so spôsobmi použitia uvedenými v stĺpci B prílohy členský štát špecifikovaný v stĺpci A môže zachovať v účinnosti povolenia pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce aldicarb do 30. júna 2007 za predpokladu, že:

   a) zabezpečí, aby boli také prípravky na ochranu rastlín zostávajúce na trhu označené novými etiketami, aby vyhoveli podmienkam obmedzeného použitia;

   b) uloží všetky... opatrenia na zmiernenie akýchkoľvek možných rizík, aby zabezpečil ochranu zdravia ľudí a zvierat a životného prostredia a

c) zabezpečí, že sa skutočne budú hľadať alternatívne prípravky alebo metódy pre také spôsoby použitia, najmä prostredníctvom akčných plánov.

Príslušný členský štát musí najneskôr do 31. decembra 2004 informovať Komisiu o uplatňovaní tohto článku a najmä o opatreniach prijatých podľa bodov a) až c) a každoročne bude poskytovať odhady množstiev aldicarbu použitých pre nevyhnutné spôsoby použitia v súlade s týmto článkom."

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

10 Nadácie podali 9. apríla 2004 na College van Beroep voor het bedrijfsleven opravný prostriedok proti rozhodnutiu z 20. februára 2004. V podstate tvrdili, že rozhodnutie 2003/199 je v rozpore so smernicou 91/414, keďže smernica zakazuje každé použitie prípravku na ochranu rastlín, ak nebolo zistené, že tento prípravok vyhovuje normám na ochranu životného prostredia, ktoré smernica stanovuje.

11 Bayer CropScience vstúpil do konania vo veci samej ako vedľajší účastník na podporu College.

12 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že rozhodnutie 2003/199 odkazuje najmä na článok 8 ods. 2 tretí a štvrtý pododsek smernice 91/414, zatiaľ čo toto ustanovenie neupravuje žiadnu možnosť povoliť uvedenie na trh prípravkov na ochranu rastlín, obsahujúcich účinnú látku, ktorej zaradenie do prílohy I tejto smernice bolo výslovne odmietnuté.

13 Tento súd poznamenáva, že jedine článok 8 ods. 4 smernice 91/414 povoľuje členským štátom, aby za mimoriadnych okolností a na obdobie nepresahujúce 120 dní povolili uvedenie prípravkov na ochranu rastlín nevyhovujúcich článku 4 tej istej smernice na trh, pokiaľ sa takéto opatrenie zdá byť nevyhnutným kvôli nepredvídateľnému nebezpečenstvu, ktoré sa nedá zvládnuť inými prostriedkami.

14 Podľa vnútroštátneho súdu však niektoré z týchto podmienok zjavne nie sú splnené v prípade účinnej látky „aldicarb". Najmä nejde o nepredvídateľné nebezpečenstvo a obdobie stanovené v článku 2 prvom odseku bode 3 rozhodnutia 2003/199 presahuje 120 dní.

15 V dôsledku toho sa vnútroštátny súd domnieva, že tento článok 2 prvý odsek bod 3 sa nemôže zakladať na článku 8 smernice 91/414, a je s ním teda v rozpore.

16 Za týchto podmienok College van Beroep voor het bedrijfsleven rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je článok 2 *initio* a bod 3 rozhodnutia 2003/199... platný?"

K prejudiciálnej otázke

17 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či je článok 2 prvý odsek bod 3 rozhodnutia 2003/199 v súlade s článkom 8 smernice 91/414.

18 Odpoveď na túto otázku vyžaduje v prvom rade výklad článku 2 prvého odseku bodu 3 rozhodnutia 2003/199, aby bolo možné následne overiť súlad tohto ustanovenia s článkom 8 ods. 2 smernice 91/414 a na záver, v prípade súladu, pristúpiť ku konkrétnemu posúdeniu podmienok a lehôt uvedených v tomto ustanovení.

19 Po prvé, pokiaľ ide o výklad článku 2 prvého odseku bodu 3 rozhodnutia 2003/199, je potrebné na úvod zdôrazniť, že spor vo veci samej vyplýva predovšetkým z odlišností medzi rozličnými jazykovými verziami tohto ustanovenia. Podľa jeho holandskej verzie môžu totiž príslušné členské štáty udeliť („verstrekken") povolenia na uvedenie prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich účinnú látku „aldicarb" na trh, zatiaľ čo podľa ostatných jazykových verzií uvedeného ustanovenia majú tieto členské štáty len možnosť zachovať v účinnosti takéto povolenia.

20 V tomto ohľade, na jednej strane podľa ustálenej judikatúry, ak možno ustanovenie práva Spoločenstva vykladať viacerými spôsobmi, treba uprednostniť ten výklad, ktorý svojou povahou zabezpečuje jeho potrebný účinok (pozri rozsudky z 22. septembra 1988, Land de Sarre a i., 187/87, Zb. s. 5013, bod 19, a zo 4. októbra 2001, Taliansko/Komisia, C-403/99, Zb. s. I-6883, bod 28) a ktorý nespochybňuje jeho platnosť (pozri rozsudok Taliansko/Komisia, citovaný, bod 37). Na druhej strane potreba jednotného výkladu práva Spoločenstva vylučuje, aby bol v prípade pochybností text ustanovenia posudzovaný samostatne, ale naopak vyžaduje, aby bol vykladaný s prihliadnutím na znenie verzií vyhotovených v ostatných oficiálnych jazykoch (pozri rozsudky z 12. júla 1979, Koschniske, 9/79, Zb. s. 2717, bod 6, a z 2. apríla 1998, EMU Tabac a i., C-296/95, Zb. s. I-1605, bod 36).

21 Pokiaľ ide o rozhodnutie 2003/199, je potrebné zdôrazniť, že podľa odôvodnenia č. 9 tohto rozhodnutia „mali by sa prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli doterajšie povolenia pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce aldicarb

v predpísanej lehote odobraté [zrušené — *neoficiálny preklad*] a aby neboli obnovené a aby sa žiadne nové povolenia pre také prípravky neudeľovali". Navyše odôvodnenie č. 10 tohto rozhodnutia dodáva, že „vzhľadom na nedostatok účinných alternatív pre určité obmedzené spôsoby použitia v určitých členských štátoch je tu potreba ďalšieho používania účinnej látky tak, aby to umožnilo vývoj alternatív" a preto je potrebné poskytnúť „dlhšiu lehotu pre odobratie [na zrušenie — *neoficiálny preklad*] súčasných povolení pre obmedzené spôsoby použitia považované za nevyhnutné".

22 Znenie článku 2 prvého odseku bodu 3 tohto rozhodnutia, ktoré by povoľovalo členským štátom, aby udelili nové povolenia na uvedenie týchto prípravkov na trh, napriek tomu, že bolo zamietnuté zaradenie účinnej látky „aldicarb" do prílohy I smernice 91/414, by bolo zároveň v rozpore s celkovou štruktúrou a účelom tejto smernice a v rozpore s jej článkom 8 ods. 2 štvrtým pododsekom, ktorý v prípade rozhodnutia nezaradiť účinnú látku do tejto prílohy ukladá členským štátom zabezpečiť, aby sa príslušné povolenia v predpísanej lehote zrušili alebo zmenili.

23 Okrem toho tak, ako to bolo zdôraznené v bode 19 tohto rozsudku, takéto znenie článku 2 prvého odseku bodu 3 rozhodnutia 2003/199 je v rozpore s ostatnými jazykovými verziami tohto ustanovenia, a najmä nemeckou („weiter gelten lassen darf"), anglickou („may maintain in force"), poľskou („może utrzymać w mocy") a slovenskou („môže zachovať v účinnosti") verziou.

24 Je teda namieste vyložiť článok 2 prvý odsek bod 3 rozhodnutia 2003/199 ako povoľujúci členským štátom uvedeným v stĺpci A prílohy tohto rozhodnutia za určitých podmienok zachovať v účinnosti do 30. júna 2007 povolenia na uvedenie na trh prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich účinnú látku „aldicarb" na nevyhnutné spôsoby použitia.

25 Po druhé, pokiaľ ide o otázku, či článku 8 ods. 2 smernice 91/414 odporuje, aby Rada povolila členským štátom zachovať v účinnosti povolenia na uvedenie na trh prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich účinnú látku, ktorej zaradenie do prílohy I tejto smernice bolo odmietnuté, je na mieste pripomenúť, že táto smernica stanovuje vo svojom článku 8 ods. 2 štvrtom pododseku, že „členské štáty zabezpečia, aby sa príslušné povolenia vydávali, rušili alebo menili v predpísanej lehote". Toto ustanovenie teda samo osebe neurčuje lehotu, v ktorej majú členské štáty zabezpečiť, aby boli uvedené povolenia zrušené alebo zmenené, ale odkazuje v tomto bode na „predpísan[ú] lehot[u]", teda lehotu, ktorú má v prípade potreby určiť vykonávacie opatrenie.

26 Je to teda na základe vykonávacej právomoci, ktorá vyplýva z uvedeného ustanovenia, že článok 2 prvý odsek bod 3 rozhodnutia 2003/199 stanovuje lehotu na zrušenie povolení na uvedenie na trh prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich účinnú látku „aldicarb".

27 Okrem toho, keďže smernica 91/414 neobsahuje v tomto ohľade žiadne obmedzenie, zásadu, podľa ktorej sú určené rôzne lehoty na zrušenie povolení na uvedenie na trh prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich účinnú látku, ktorej zaradenie do prílohy I tejto smernice bolo odmietnuté, v závislosti od použitia, na ktoré sú tieto prípravky určené, nemožno považovať za v rozpore s ustanoveniami tejto smernice.

28 Na záver, pokiaľ ide o konkrétne posúdenie podmienok a lehôt stanovených na zrušenie povolení na uvedenie prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich účinnú látku „aldicarb" na trh, je potrebné pripomenúť, že všeobecná zásada proporcionality vyžaduje, aby akty inštitúcií Spoločenstva neprekračovali hranice toho, čo je vhodné a potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných predmetnou právnou úpravou, čím sa rozumie, že v prípade, kde existuje voľba medzi viacerými

primeranými opatreniami, je potrebné prikloniť sa k tomu najmenej obmedzujúcemu a že spôsobené ťažkosti nesmú byť neúmerné vo vzťahu k sledovaným cieľom (pozri rozsudky z 11. júla 1989, Schräder, 265/87, Zb. s. 2237, bod 21; z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, Zb. s. I-4023, bod 13; z 5. októbra 1994, Crispoltoni a i., C-133/93, C-300/93 a C-362/93, Zb. s. I-4863, bod 41, a z 12. júla 2001, Jippes a i., C-189/01, Zb. s. I-5689, bod 81).

29 Z toho vyplýva, že v rámci súdneho preskúmania uplatňovania tejto zásady môže vzhľadom na rozsiahlu voľnú úvahu, ktorou Rada disponovala pri prijímaní rozhodnutia 2003/199, len zjavne nevhodná povaha opatrenia vo vzťahu k cieľu, ktorý má sledovať, ovplyvniť zákonnosť tohto opatrenia (pozri v tomto zmysle rozsudky Schräder, citovaný, bod 22; Fedesa a i., citovaný, bod 14; Crispoltoni a i., citovaný, bod 42, a Jippes a i., citovaný, bod 82).

30 V tomto prípade z odôvodnenia smernice 91/414 vyplýva, že jej cieľom je na jednej strane odstránenie prekážok v obchode s prípravkami na ochranu rastlín v Spoločenstve, ako aj zlepšovanie rastlinnej výroby a na strane druhej ochrana zdravia ľudí a zvierat a životného prostredia.

31 Okrem toho z odôvodnenia č. 7 a 10 rozhodnutia 2003/199 vyplýva, že informácie, ktoré mala Rada k dispozícii, nepostačovali na preukázanie toho, že za podmienok navrhovaného použitia prípravky na ochranu rastlín obsahujúce účinnú látku „aldicarb" vo všeobecnosti spĺňajú požiadavky uvedené v článku 5 ods. 1 písm. a) a b) smernice 91/414, najmä pokiaľ ide o ich možné účinky na necieľové organizmy, ako sú malé vtáky a dážďovky, ale že vzhľadom na nedostatok účinných alternatív pre určité obmedzené použitia v určitých členských štátoch sa zdalo potrebné ďalej

povoliť počas obmedzeného obdobia a za prísnych podmienok zameraných na zníženie rizika nevyhnutné spôsoby použitia týchto prípravkov.

32 Určenie rozličných lehôt na zrušenie povolení na uvedenie prípravkov na ochranu rastlín obsahujúcich účinnú látku „aldicarb" na trh v závislosti od použitia týchto prípravkov, obmedzený obsah zoznamu nevyhnutných spôsobov použitia, uplatnenie tejto výnimky len na určité členské štáty a podriadenie týchto spôsobov použitia prísnemu kontrolnému a sprievodnému programu v súlade s odôvodnením č. 10 rozhodnutia 2003/199 sú však skutočnosti, ktoré preukazujú, že Rada vykonala celkové posúdenie výhod a nevýhod zavádzaného systému a že tento systém nie je v žiadnom prípade zjavne neprimeraný vo vzťahu k sledovaným cieľom.

33 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že z preskúmania položenej otázky nevyplynula žiadna skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť článku 8 smernice č. 2003/199.

K trovám

34 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Z preskúmania položenej otázky nevyplynula žiadna skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť článku 2 prvého odseku bodu 3 rozhodnutia Rady 2003/199/ES z 18. marca 2003 týkajúceho sa nezaradenia aldicarbu do prílohy I smernice Rady 91/414/EHS a odobratia [zrušenia — *neoficiálny preklad*] povolení pre prípravky na ochranu rastlín obsahujúce túto účinnú látku.

Podpisy